22.ULUSLARARASI PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK KONGRESİ

ÖZET KİTAPÇIĞI

KASIM 2021

TÜRK PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK DERNEĞİ

22th International Congress on Psychological Counseling and Guidance
22. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi
PDRkongre20217-10 Ekim 2021**7-10 October 2021**

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

2021, TÜRK PDR DERNEĞİ

Bu kitabın basım ve yayım hakları Türk PDR Derneği'ne aittir. Anılan kuruluşun izni olmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

TÜRK PDR Derneği Yayınları
Araştırma İnceleme

Editör:
Prof. Dr. Erdal HAMARTA

KASIM 2021

ISBN: 978-605-80653-6-9

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
-Cataloging in Publication Data (CIP)
22. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi- Özet Kitabı

İletişim
Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Korkutreis Mah. Necatibey Cad. No:20/12 06590 Çankaya/Ankara
Telefon ve Fax: +90 312 430 36 74
E-posta: genelmerkez@pdr.org.tr
Internet: www.pdr.org.tr

KURULLAR

Onur Kurulu

Prof. Dr. Fethi Ahmet Polat - *Muş Alparslan Üniversitesi Rektörü*
Prof. Dr. Esin Kaya - *Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı*

Kongre Başkanları

Uzm. Psk. Dan. Oğuz Özat - *Türk PDR Derneği Genel Başkanı*
Prof. Dr. Erdal Hamarta - *Türk PDR Derneği Yönetim Kurulu Üyesi*

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Mehmet Engin Deniz - *Türk PDR Derneği Yönetim Kurulu Üyesi*
Dr. Öğr. Üyesi Yunus Akan - *Muş Alparslan Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Zekeriya Çam - *Muş Alparslan Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Selami Kardaş - *Muş Alparslan Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Yavuz Koşan - *Muş Alparslan Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Murat Polat - *Muş Alparslan Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir Haktanır - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*
Arş. Gör. Sedat Gelibolu - *Muş Alparslan Üniversitesi*
Psk. Dan. Mesut Yıldırım - *Türk PDR Derneği Yönetim Kurulu Üyesi*
Psk. Dan. Mustafa Kemer - *Türk PDR Derneği Yönetim Kurulu Üyesi*
Psk. Dan. Mehmet Boyraz - *Türk PDR Derneği Yönetim Kurulu Üyesi*
Psk. Dan. Mehmet Fatih Kılıç - *Türk PDR Derneği Yönetim Kurulu Üyesi*
Psk. Dan. Emrah Kaplan - *Türk PDR Derneği Muş İl Temsilcisi*
Psk. Dan. Gamze Çakmak - *Türk PDR Derneği Muş İl Temsilciliği*
Psk. Dan. Mehmet Altunkum - *Türk PDR Derneği Muş İl Temsilciliği*
Psk. Dan. Ayhan Aydın - *Türk PDR Derneği Muş İl Temsilciliği*
Psk. Dan. Tugay Toğrul - *Türk PDR Derneği Muş İl Temsilciliği*

Kongre Sekreterya

Uzm.Psk.Dan.Ömer Faruk Akbulut - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*
Öğr.Gör. Emirhan Aktaş - *Bayburt Üniversitesi*
Handan Altunbuker - *Türk PDR Derneği Genel Merkezi*
Psk. Dan. Sezer Çelik - *Türk PDR Derneği Genel Merkezi*
Psk. Dan. Şakir İpek - *Türk PDR Derneği Genel Merkezi*

Bilim Kurulu

Prof.Dr. Binnur Yeşilyaprak- Emekli Öğr. Üyesi
Prof.Dr. Emine Gül Kapçı Seyitoğlu- Emekli Öğr. Üyesi
Prof.Dr. Kurtman Ersanlı- Emekli Öğr. Üyesi
Prof.Dr. Oya Gülendam Ersever- Emekli Öğr. Üyesi
Prof.Dr. Songül Sonay Güçray- Emekli Öğr. Üyesi
Prof.Dr. Şermin Külahoğlu- Emekli Öğr. Üyesi
Prof.Dr. Yıldız Kuzgun- Emekli Öğr. Üyesi
Prof.Dr. Ziya Selçuk- Emekli Öğr. Üyesi
Prof.Dr. Ramiz Eliyev- Azerbaycan Dövlet Pedaqoji Üniversiteti- Azerbaycan
Prof.Dr. Müzeyyen Güler- Girne Amerikan Üniversitesi, KKTC
Prof. Dr. William C. Briddick South Dakota State University, ABD
Prof. Dr. Spencer G. Niles- William & Mary School of Education, ABD
Prof. Dr. Ronald G. Sultana- University of Malta, Malta
Prof. Dr. Hande Briddick- South Dakota State University, ABD
Prof. Dr. Fumin Fan- Tsinghua University, Çin
Prof. Dr. Dean Owen- METU Kuzey Kıbrıs Kampusu
Prof. Dr. Cecilia Essau -Roehampton Universitesi, İngiltere
Dr. Kadiyan Boobekova- Kırgızistan Türliye Manas Üniversitesi, Kırgızistan
Dr. Thseen Nazir- Hindistan
Dr. Sara LeBlanc- New Caladonia Universitesi, Kanada
Dr. Gülşah Kemer- Old Dominion University, ABD
Dr. Bradley T. Erford -Vanderbilt University, ABD
Doç.Dr. Nur Yeliz Gülcan- Girne Amerikan Üniversitesi, KKTC
Doç.Dr. Nalan Kazaz- Uluslararası Vizyon Üniversitesi, Makedonya
Doç.Dr. Müge Beidoğlu- Uluslararası Final Üniversitesi, KKTC
Doç.Dr. Aslı Bugay Tuna- METU Kuzey Kıbrıs Kampusu
Doç. Dr. Michael Brubaker -University of Cincinnati, ABD
Doç. Dr. Marina Panfilova-Moscow State Medical & Dental University, Rusya
Prof. Dr. Fidan Korkut Owen- Bahçeşehir Üniversitesi
Prof.Dr. Abdullah Işıklar - Bursa Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Ahmet Akın- İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof.Dr. Ahmet Ragıp Özpolat - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof.Dr. Ahmet Şirin- Marmara Üniversitesi
Prof.Dr. Ali Eryılmaz Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Alim Kaya- Doğu Akdeniz Üniversitesi
Prof.Dr. Asım Çivitci- Pamukkale Üniversitesi
Prof.Dr. Aslı Uz Baş -Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof.Dr. Asude Bilgin- Uludağ Üniversitesi
Prof.Dr. Aydoğan Aykut Ceyhan- Anadolu Üniversitesi
Prof.Dr. Ayhan Gürbüz Demir- Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Ayşe Esra Aslan- İstanbul Üniversitesi
Prof.Dr. Ayşe Rezan Çeçen Eroğul- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof.Dr. Ayşe Sibel Türküm- Anadolu Üniversitesi

Prof.Dr. Ayşin Satan - Marmara Üniversitesi
Prof.Dr. Aytaç Göğüş - İstanbul Okan Üniversitesi
Prof.Dr. Baki Duy - Anadolu Üniversitesi
Prof.Dr. Başaran Gençdoğan- Atatürk Üniversitesi
Prof.Dr. Binnaz Kıran - Mersin Üniversitesi
Prof.Dr. Birol Alver - Kırıkkale Üniversitesi
Prof.Dr. Birsen Güzel -Marmara Üniversitesi
Prof.Dr. Burhan Çapri - Mersin Üniversitesi
Prof.Dr. Bülent Dilmaç- Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof.Dr. Bülent Gündüz - Mersin Üniversitesi
Prof.Dr. Cem Ali Gizir - Mersin Üniversitesi
Prof.Dr. Coşkun Arslan- Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof.Dr. Diğdem Müge Siyez- Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof.Dr. Dilek Yelda Kağnıcı - Ege Üniversitesi
Prof.Dr. Emel Ültanır- Ufuk Üniversitesi
Prof.Dr. Enver Sarı- Giresun Üniversitesi
Prof.Dr. Ercan Kocayörük - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof.Dr. Ercümend Ersanlı - Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof.Dr. Erdal Hamarta -Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof.Dr. Erdinç Duru- Pamukkale Üniversitesi
Prof.Dr. Erkan Işık – İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof.Dr. Esra Ceyhan- Anadolu Üniversitesi
Prof.Dr. Fatma Ebru İkiz- Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof.Dr. Ferda Aysan- Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof.Dr. Feride Bacanlı - Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Figen Akça - Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof.Dr. Filiz Bilge -Hacettepe Üniversitesi
Prof.Dr. Filiz Yurtal-Çukurova Üniversitesi
Prof.Dr. Firdevs Savi Çakar - Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Prof.Dr. Fuat Tanhan - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof.Dr. Fulya Cenkseven Önder - Çukurova Üniversitesi
Prof.Dr. Fulya Şahin -Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Galip Yüksel -Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Gürhan Can- Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Prof.Dr. Halil Ekşi- Marmara Üniversitesi
Prof.Dr. Hasan Bozgeyikli Selçuk Üniversitesi
Prof.Dr. Hasan Yılmaz - Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof.Dr. Hatice Kumcağız - Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof.Dr. Hayrettin Akyıldız- Pamukkale Üniversitesi
Prof.Dr. Hayriye Güzin Sübaşı -Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Hikmet Uğur -Öner Çankaya Üniversitesi
Prof.Dr. Hikmet Yazıcı -Trabzon Üniversitesi
Prof.Dr. Hülya Şahin Baltacı - Pamukkale Üniversitesi
Prof.Dr. İbrahim Kısaç- Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. İbrahim Yerlikaya - Adıyaman Üniversitesi
Prof.Dr. İbrahim Yıldırım- Hacettepe Üniversitesi
Prof.Dr. İlhan Yalçın - Ankara Üniversitesi

Prof.Dr. Jale Eldeleklioğlu -Uludağ Üniversitesi
Prof.Dr. Kemal Öztemel - Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Mehmet Engin Deniz- Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Mehmet Gündoğdu Mersin Üniversitesi
Prof.Dr. Mehmet Güven- Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Mehmet Reşat Peker- Uludağ Üniversitesi
Prof.Dr. Melek Kalkan- Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof.Dr. Meral Atıcı -Çukurova Üniversitesi
Prof.Dr. Metin Pişkin- Ankara Üniversitesi
Prof.Dr. Murat İskender - Sakarya Üniversitesi
Prof.Dr. Mustafa Kılıç- Ufuk Üniversitesi
Prof.Dr. Mustafa Koç- Sakarya Üniversitesi
Prof.Dr. Mustafa Kutlu -İnönü Üniversitesi
Prof.Dr. Mustafa Şahin- Trabzon Üniversitesi
Prof.Dr. Mücahit Dilekmen- Atatürk Üniversitesi
Prof.Dr. Mücahit Kağan - Erzincan Üniversitesi
Prof.Dr. Müge Yılmaz - Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Müge Yüksel - Marmara Üniversitesi
Prof.Dr. Nagihan Oğuz Duran - Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof.Dr. Nazmiye Çivitci- Pamukkale Üniversitesi
Prof.Dr. Necla Acun- Pamukkale Üniversitesi
Prof.Dr. Nergüz Bulut Serin -Lefke Avrupa Üniversitesi
Prof.Dr. Nermin Koruklu - Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Prof.Dr. Nilüfer Havva Voltan Acar- TED Üniversitesi
Prof.Dr. Nilüfer Şehriban Özabacı -Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof.Dr. Nuray Taştan Akdemir - Kırıkkale Üniversitesi
Prof.Dr. Nurten Sargın Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof.Dr. Oya Güneri -Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Oya Özkardaş -İstanbul Ticaret Üniversitesi
Prof.Dr. Ömer Özyılmaz-İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof.Dr. Ömer Üre- Kıbrıs İlim Üniversitesi
Prof.Dr. Özcan Sezer - İnönü Üniversitesi
Prof.Dr. Özgür Erdur Baker- Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Özlem Karaırmak- Bahçeşehir Üniversitesi
Prof.Dr. Ragıp Özyürek- İstanbul Medipol Üniversitesi
Prof.Dr. Ramazan Arı- Selçuk Üniversitesi
Prof.Dr. Recep Cengiz Akçay - İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof.Dr. Rengin Karaca- Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof.Dr. Rezzan Gündoğdu - Aksaray Üniversitesi
Prof.Dr. Sefa Bulut- İbn Haldun Üniversitesi
Prof.Dr. Seher Balcı Çelik- Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof.Dr. Seher Sevim- Ankara Üniversitesi
Prof.Dr. Selahattin Avşaroğlu - Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof.Dr. Selahiddin Öğülmüş - Ankara Üniversitesi
Prof.Dr. Serap Nazlı - Ankara Üniversitesi
Prof.Dr. Serdar Erkan - Uluslararası Final Üniversitesi
Prof.Dr. Sevda Aslan - Kırıkkale Üniversitesi

Prof.Dr. Sırrı Akbaba - Üsküdar Üniversiyesi
Prof.Dr. Songül Tümkaya - Çukurova Üniversitesi
Prof.Dr. Süleyman Doğan - Ege Üniversitesi
Prof.Dr. Şahin Kapıkıran - Pamukkale Üniversitesi
Prof.Dr. Şahin Kesici - Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof.Dr. Şerife Işık - Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Tahsin İlhan - Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Prof.Dr. Tarık Totan - Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Prof.Dr. Tayfun Doğan - Üsküdar Üniversitesi
Prof.Dr. Tuncay Ayas - Sakarya Üniversitesi
Prof.Dr. Tuncay Ergene - Hacettepe Üniversitesi
Prof.Dr. Turan Akbaş - Çukurova Üniversitesi
Prof.Dr. Türkan Doğan - Hacettepe Üniversitesi
Prof.Dr. Uğur Gürgan - Balıkesir Üniversitesi
Prof.Dr. Vesile Oktan - Trabzon Üniversitesi
Prof.Dr. Yasemin Yavuzer - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof.Dr. Yaşar Özbay - Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Prof.Dr. Yücel Öksüz - Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof.Dr. Zeliha Traş - Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof.Dr. Zeynep Deniz Yöndem - Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof.Dr. Zeynep Hamamcı - Gaziantep Üniversitesi
Prof.Dr. Zeynep Karataş - Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Prof.Dr.Hatice Demirbaş - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Tuğba Sarı - Akdeniz Üniversitesi
Doç.Dr. Adem Peker - Atatürk Üniversitesi
Doç.Dr. Ahmet Bedel - Maltepe Üniversitesi
Doç.Dr. Ahu Arıcıoğlu - Pamukkale Üniversitesi
Doç.Dr. Arif Özer - Hacettepe Üniversitesi
Doç.Dr. Arzu Taşdelen Karçkay - Akdeniz Üniversitesi
Doç.Dr. Aslı Taylı - Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç.Dr. Aysel Çoban - Hacettepe Üniversitesi
Doç.Dr. Ayşe Esra İşmen Gazioğlu - İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Doç.Dr. Ayşe Sibel Demirtaş - Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
Doç.Dr. Ayşenur Büyükgöze Kavas - Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç.Dr. Berna Güloğlu - Bahçeşehir Üniversitesi
Doç.Dr. Dilek Gençtanırım Kurt - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Doç.Dr. Durmuş Ümmet - Marmara Üniversitesi
Doç.Dr. Fahri Sezer - Balıkesir Üniversitesi
Doç.Dr. Fikret Gülaçtı - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç.Dr. Hüdayar Cıhan - Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç.Dr. İbrahim Keklik - Hacettepe Üniversitesi
Doç.Dr. İlkay Demir - İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Doç.Dr. İsmail Seçer - Atatürk Üniversitesi
Doç.Dr. Kemal Baytemir - Selçuk Üniversitesi
Doç.Dr. Mehmet Bilgin - Çukurova Üniversitesi
Doç.Dr. Mehmet Murat - Gaziantep Üniversitesi
Doç.Dr. Meliha Tuzgöl Dost - Hacettepe Üniversitesi

Doç.Dr. Mustafa Savcı - Fırat Üniversitesi
Doç.Dr. Mustafa Uslu - Akdeniz Üniversitesi
Doç.Dr. Müge Akbağ - Marmara Üniversitesi
Doç.Dr. Müge Çelik Örücü - TED Üniversitesi
Doç.Dr. Neslihan Karaman - Ankara Üniversitesi
Doç.Dr. Nursel Topkaya - Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç.Dr. Ömer Karaman - Ordu Üniversitesi
Doç.Dr. Özlem Tagay - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Doç.Dr. Pervin Nedim Bal - Beykent Üniversitesi
Doç.Dr. Rahşan Siviş Çetinkaya - Bursa Uludağ Üniversitesi
Doç.Dr. Ramin Aliyev - Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Doç.Dr. Sakine Gülfem Çakır Çelebi - Akdeniz Üniversitesi
Doç.Dr. Seval Erden Çınar - Marmara Üniversitesi
Doç.Dr. Seydi Ahmet Satıcı - Artvin Çoruh Üniversitesi
Doç.Dr. Sinem Tarhan - Bartın Üniversitesi
Doç.Dr. Taşkın Yıldırım - İnönü Üniversitesi
Doç.Dr. Yemliha Coşkun - Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Doç.Dr. Yener Özen - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç.Dr. Zeynep Cihangir Çankaya - Ege Üniversitesi
Doç.Dr. Zeynep Sümer - Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Zülal Erkan - Mersin Üniversitesi
Dr. Abdullah Nuri Dicle - Sinop Üniversitesi
Dr. Ahmet Erdem - Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Ali Çekiç - Gaziantep Üniversitesi
Dr. Ali Karababa - Uşak Üniversitesi
Dr. Arslan Bayram - Artvin Çoruh Üniversitesi
Dr. Ayşe Atlas Bogenç - Biruni Üniversitesi
Dr. Bilal Kalkan - Adıyaman Üniversitesi
Dr. Çiğdem Yavuz Güler - Üsküdar Üniversitesi
Dr. Esat Şanlı - Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Ezgi Toplu Demirtaş - MEF Üniversitesi
Dr. Fikriye Alkım Arı - Hacı Bektaş-ı Veli Üniversitesi
Dr. Habib Hamurcu - Erciyes Üniversitesi
Dr. Halim Sarıcaoğlu - Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. İbrahim Demirci - Sinop Üniversitesi
Dr. İclal Can- Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Dr. İdris Kaya - Gaziantep Üniversitesi
Dr. İsmail Yelpaze - Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Dr. İsmet Koç - Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Leyla Ercan - Gazi Üniversitesi
Dr. M. Onur Cesur - Maltepe Üniversitesi
Dr. Meryem Demir Güdül - İstanbul Kültür Üniversitesi
Dr. Meryem Vural Batık - Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Muhammet Übeydullah Öztabak - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Dr. Mustafa Eşkisu - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Osman Nejat Akfırat - Kocaeli Üniversitesi
Dr. Oya Onat Kocabıyık - Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Dr. Önder Baltacı - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Rumeysa Hoşoğlu - Kapadokya Üniversitesi
Dr. Şule Baştemur - Ordu Üniversitesi
Dr. Tuğba Seda Çolak - Düzce Üniversitesi
Dr. Yıldız Öztan Ulusoy - Kocaeli Üniversitesi
Dr. Yunus Akan - Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Yüksel Çırak - İnönü Üniversitesi
Dr. Zekeriya Çam - Muş Alpaslan Üniversitesi

*** Düzenleme Kurulu üyeleri akademik unvan ve isme göre alfabetik olarak sıralanmıştır.**

Anahtar Kelimeler: *Kariyer uyumu, kariyer kararı, nesne ilişkileri, bilinçdışı faktörler*

Bildiri No: PDR2021.000793 **Sunum Şekli:** Sanal Sunum
Bildiri Konusu: Aile Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri
**Öğr. Gör. Dr. Murat Canpolat, İnönü Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Cemal Karadaş, İnönü Üniversitesi*

Developing, Piloting and Evaluating the Digital Parenting Education Program*

Problem: Many families do not realize that they need to supervise and guide their children as they navigate the virtual world, which is as alarming to children as the outside world. However, when the literature is examined, it is stated that there are technical, physical, social, psychological and vital damages that children and young people may encounter during computer and internet use. While the use of digital technology brings with it risks, the dominant opinion is that parents are not aware of these risks and do not consider themselves sufficient in prevention. In the study, supported by the European Commission and with the participation of 23420 people aged 9 to 16 from 25 European countries, it was stated that very few parents were aware of the opportunities that their children could gain or the risks they might face while using technology. In the Turkey part of the same research, face-to-face interviews were conducted with 1018 children and one of their parents, it was stated that the children took part in various activities involving risks on the Internet, and it was reported that the parents did not have enough information to keep their children away from these risks. In order for parents to support their children on how to use digital technology, what to pay attention to during use, and to inform them about possible risks, they should first be knowledgeable about digital technological developments and their use. In this context, the concept of "digital parenting" has emerged.
This study has been planned because it is thought that the security control of the internet in the virtual world, whose borders cannot be predicted, cannot be fully controlled and that the families do not have enough information on this subject, which may lead to possible harmful consequences. For this reason, in this study, it is aimed to raise awareness and therefore increase their awareness level by giving digital parenting training to parents who are worried about not having their children use technology in the digital world.
Method: This study is a multi-stage mixed method study consisting of three consecutive stages. In the first stage, it was aimed to discover the digital parenting of the parents by conducting interviews with the parents with a semi-structured interview form. In the second stage, it was aimed to experimentally test the effectiveness of the "Pilot of the Digital Parenting Education Program". In the last stage of the study, it was aimed to evaluate the "Pilot of the Digital Parenting Education Program" program in Stage II three months after the end of the training. The participants of the research are in the 5th-8th grades of two secondary schools in the central districts of Malatya in the 2020-2021 academic year. They are the parents of secondary school students who continue their class. “Digital Parenting Awareness Scale” was applied in the research.
Results: As a result of the analyzes made, in the digital parenting training, parents' digital awareness scale sub-dimension scores of protection from risks; there was a significant difference between the "pretest, posttest and follow-up test scores" of the experimental group; however, the difference between "posttest and follow-up test scores" was not found to be significant. This finding shows that the digital parenting awareness levels of the parents of secondary school students who participated in the digital parenting training program increased significantly at the end of the training and three months after the end of the training. In addition, the absence of a significant difference between the posttest and the follow-up test in

terms of digital parenting awareness shows that the effect of the application continues. *This research is supported by Inonu University BAP Unit (Project Code: SBA-2020-1708).

Keywords: *Digital parenting, education program, safe use of technology*

Dijital Ebeveynlik Eğitim Programının Geliştirilmesi, Pilot Uygulaması ve Değerlendirilmesi*

Amaç: Çoğu aile, çocuklar için dış dünya kadar endişe verici olan sanal dünyada gezinirken çocuklarını denetlemeleri ve rehberlik sağlamaları gerektiğinin farkında değildirler. Oysa alan yazın incelendiğinde çocukların ve gençlerin bilgisayar ve internet kullanımı esnasında karşılaşabilecekleri teknik, fiziksel, sosyal, psikolojik ve hayati zararlar olduğu ifade edilmektedir. Dijital teknoloji kullanımı beraberinde riskler getirirken ebeveynlerin bu risklerden haberdar olmadıkları ve önleme konusunda kendilerini yeterli görmedikleri yönündeki görüş baskındır. Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen ve 25 Avrupa ülkesinden yaşları 9 ile 16 arası değişen 23420 kişinin katılımıyla gerçekleşen araştırmada çok az sayıda ebeveynin çocukların teknoloji kullanımı sırasında elde edeceği olanaklardan ya da karşılaşabileceği risklerden haberdar olduğu belirtilmiş, ebeveynlerin gerçekleşebilecek risklere karşı çocuklarını koruyabilecek yardımı sağlayabilecek donanıma sahip olmadıkları vurgulanmıştır. Aynı araştırmanın Türkiye ayağında ise, 1018 çocuk ve ebeveynlerinden biri ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiş, çocukların internet ortamında risk içeren çeşitli etkinliklerde yer aldıkları belirtilmiş ve ebeveynlerin çocuklarını bu risklerden uzak tutmayı sağlayacak yeterli bilgiye sahip olmadıkları rapor edilmiştir. Ebeveynlerin çocuklarına dijital teknolojiyi nasıl kullanacakları, kullanım esnasında nelere dikkat etmeleri gerektiği, olası riskler konusunda bilgilendirmeleri gibi konularda destek olabilmeleri için öncelikle kendilerinin dijital teknolojik gelişmeler ve kullanımı açısından bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bu bağlamda "dijital ebeveynlik" kavramı ortaya çıkmıştır. Sınırları kestirilemeyen sanal dünyada internetin güvenlik kontrolünün tam yapılamaması ve ailelerin de bu konuda yeterli bilgiye sahip olmamalarının olası zararlı sonuçlar doğurabileceği düşünüldüğünden bu çalışma planlanmıştır. Bu nedenle bu çalışmada dijital dünyada çocuklarına teknoloji kullandırmakla kullandırmamak arasında kaygı yaşayan ebeveynlere dijital ebeveynlik eğitimi verilerek bilinçlenmelerini sağlamak ve dolayısıyla farkındalık düzeylerini artırmak hedeflenmiştir.
Yöntem: Bu çalışma üç ardışık aşamadan oluşan çok aşamalı bir karma yöntem çalışmasıdır. Birinci aşamada anne-babalar ile yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile mülakatlar yapılarak anne-babaların dijital ebeveynliklerinin keşfedilmesi amaçlanmıştır. İkinci aşamada "Dijital Ebeveynlik Eğitim Programının Pilot Uygulamasının" etkililiğinin deneysel olarak test edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın son aşamasında, Aşama II' te yapılan "Dijital Ebeveynlik Eğitim Programının Pilot Uygulaması" programının eğitim bittikten üç ay sonra değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın katılımcıları 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Malatya merkez ilçelerinde yer alan iki ortaokulun 5-8. sınıfına devam eden ortaokul öğrencilerinin velileridir. Araştırmada "Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği" uygulanmıştır.
Bulgular: Yapılan analizler sonucunda Dijital Ebeveynlik Eğitiminin, ebevynlerin dijital farkındalık ölçeği risklerden koruma alt boyutu puanlarında; deney grubunun "öntest ile sontest ve izleme testi puanları" arasında anlamlı düzeyde fark olduğu; ancak "sontest ve izleme testi puanları" arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Bu bulgu, dijital ebeveynlik eğitim programına katılan ortaokul öğrenci velilerinin dijital ebeveynlik farkındalık düzeylerinin yapılan eğitimin sonunda ve eğitimin bitiminden itibaren üç ay sonra yapılan ölçümde anlamlı ölçüde yükseldiğini göstermektedir. Ayrıca sontest ile izleme testi arasındaki dijital ebeveynlik farkındalık düzeyi açısından anlamlı bir fark olmaması

uygulamanın etkisinin devam ettiğini göstermektedir.
Sonuç: Bireylerin dijital ebeveynlik farkındalık düzeylerini arttırmada, ebeveynlerin dijital teknolojilerin risklerinden çocuklarını korumalarında ve dijital teknolojileri verimli kullanma konusunda çocuklarına örnek olma açısından dijital ebeveynlik eğitiminin etkili bir yaklaşım olabileceği görülmüştür. Buradan yola çıkılarak, bu çalışma kapsamında geliştirilen ve uygulanan dijital ebeyeynlik eğitim programının, pandemi sürecinin uzaması ve dijital teknolojiyi daha fazla kullanmak zorunda kalınması nedeniyle daha da önemli hale gelen dijital ebeveynlik eğitiminin daha geniş ebeveyn gruplarına uygulanması sağlanabilir.
*Bu araştırma İnönü Üniversitesi BAP Birimi tarafından (Proje Kodu: SBA-2020-1708) desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Dijital ebeveynlik, eğitim programı, güvenli teknoloji kullanımı*

PDR KONGRE 2021

Muş Alparslan Üniversitesi

22nd International Psychological Counseling and Guidance Congress

Certificate

awarded to

Öğr. Gör. Dr. Murat CANPOLAT

22nd International Psychological Counseling and Guidance Congress 7-10 October 2021, Muş / TURKEY In Recognition of **Participation and Presentation.**

Uzm.Psk.Dan.Oğuz Özat
Türk PDR Derneği Genel Başkanı

Prof.Dr.Fethi Ahmet Polat
Muş Alparslan Üniversitesi Rektörü